

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararı şöyledir:

"Şeker İş Sendikası, Yusuf Dinler ve Bahattin Gümüş vekili Av. Gökhan Candoğan tarafından, 31.12.2004 tarih ve 3. mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan ve 4634 sayılı Şeker Kanununun Geçici Madde 8'e dayanılarak düzenlenen 2004/8330 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın Eki Kararın 1. maddesinde yer alan, "Şeker Kurumu ve hizmet birimlerinin görev süresinin 31.12.2004 tarihi itibarıyla sona erdirilmesi, Şeker Kurumunun görev, yetki ve görev süresinin ise 31.12.2006 tarihine kadar uzatılması kararlaştırılmıştır." kuralı ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın 22.12.2004 tarih ve 1824 sayılı işleminin iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle Başbakanlık ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'na karşı açılan davada, 4634 sayılı Kanunun Geçici 8. maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğu ileri sürülmektedir.

Yurt içi talebin yurt içi üretimle karşılanmasına ve gerektiğinde ihracata yönelik olarak Türkiye'de şeker rejimini, şeker üretimindeki usul ve esaslar ile fiyatlandırma, pazarlama şart ve yöntemlerini düzenlemek amacıyla çıkarılan Şeker Kanunu'nun 7. maddesi uyarınca, bu Kanunun ve ilgili mevzuatın uygulanmasını sağlamak, uygulamayı denetlemek ve sonuçlandırmak, Kanun'da verilen yetkiler çerçevesinde düzenlemeler yapmak ve Kanun'la diğer görevleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak üzere, kamu tüzel kişiliğine sahip Şeker Kurumu kurulmuştur. Anılan maddeye göre, Kurum, Şeker Kurulu ve hizmet birimlerinden oluşmakta ve Kurum, Şeker Kurulu tarafından yönetilmektedir.

Dava konusu Bakanlar Kurulu kararının dayanağı olan, Şeker Kanunu'nun Geçici Madde 8'inde, "Uluslararası kuruluşlar ile yapılan anlaşmalar çerçevesinde, Bakanlar Kurulu, Kurum ve organlarının görev, yetki ve görev süresini 31.12.2004 tarihinde yeniden belirler." kuralı yer almıştır.

Anayasa'nın 7. maddesine göre, yasama yetkisi, Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir, bu yetki devredilemez. Bilindiği gibi, kamu hukukunda hiçbir devlet organı, Anayasadan veya kanunlardan aldığı yetkiyi, bu metinlerde açık bir izin olmadıkça, başka bir devlet organına devredemez. Yasama yetkisinin devredilmezliği, kanun niteliğinde veya kanun gücünde işlemler yapma yetkisinin devredilmezliği anlamına gelmektedir. Eğer bir düzenleyici işlem, mevcut kanun hükümlerini değiştirebiliyor veya yürürlükten kaldırabiliyorsa, bu işlem kanun niteliğinde veya gücündedir. Çünkü bir hukuki işlem, ancak kendisine eşdeğer olan bir işlemle değiştirilebilir, kaldırılabilir. Bu nedenle yasama organı, başka bir devlet organına mevcut kanun hükümlerini değiştirme ve kaldırma yetkisi veremez.

Anayasa Mahkemesi çeşitli kararlarında "yasama yetkisinin devredilmezliği" ilkesini yorumlamış ve bu ilkenin ölçütlerini ortaya koymuştur. Anayasa Mahkemesi'ne göre, "Yasayla düzenleme ilkesi, düzenlenen konudan yalnız kavram ad ve kurum olarak söz edilmesi değil, bunların yasa metninde kurallaştırılmasıdır. Kurallaştırma ise, düzenlenen alanda temel ilkelerin konulmasını ve çerçevenin çizilmiş olmasını ifade eder. Ancak bu koşulla uzmanlık ve teknik konulara ilişkin ayrıntıların belirlenmesi yürütme organının takdirine bırakılabilir.

Anayasa'da yasayla düzenlenmesi öngörülen konularda, yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisinin verilmesi olanaklı değildir. Yürütmenin düzenleme yetkisi, sınırlı, tamamlayıcı ve bağımlı bir yetkidir. Bu nedenle Anayasa'da öngörülen ayrık

Esas Sayısı : 2005/68
Karar Sayısı : 2008/102

durumlar dışında, yasalarla düzenlenmemiş bir alanda, yasa ile yürütmeye genel nitelikte kural koyma yetkisi verilemez. Yürütme organına düzenleme yetkisi veren bir yasa kuralının Anayasa'nın 7. maddesine uygun olabilmesi için temel ilkeleri koyması çerçeveyi çizmesi, sınırsız, belirsiz, geniş bir alanı yürütmenin düzenlemesine bırakmaması gerekir" (AYMK, E:2002/32, K:2003/100, kt, 20.11.2003).

Görüldüğü gibi, yürütme organının yasayla yetkili kılınmış olması da, yasayla düzenleme anlamına gelmemekte ve Anayasa'nın 8. maddesindeki, yürütme yetkisi ve görevinin Anayasa ve kanunlara uygun olarak kullanılacağı şeklinde ifade edilen "idarenin kanuniliği" ilkesi de bu anlamı taşımaktadır.

Bu bağlamda, 4634 sayılı Kanun'un Geçici Madde 8'inde yer alan ve Şeker Kurumu ve organlarının görev, yetki ve görev süresini belirleme yetkisini yürütmeye devreden düzenleme ile, yetki devrinin çerçevesi ve sınırları çizilmemiş ve Bakanlar Kurulu'na kural koyucu, geniş bir takdir alanı tanınmıştır.

Öte yandan Anayasa'nın 123. maddesinin birinci fıkrasında, idarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğu ve kanunla düzenleneceği, üçüncü fıkrasında da, kamu tüzel kişiliğinin, ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulacağı kurala bağlanmıştır. Bu durumda, 4634 sayılı Şeker Kanunu'yla kurulan Şeker Kurumu'nun ve organlarının görev, yetki ve görev süresinin, usulde paralellik ilkesi uyarınca yine kanunla belirlenmesi gerekmektedir.

Bu değerlendirmeler sonucunda, davacıların 4634 sayılı Kanunun Geçici Madde 8'ine ilişkin Anayasaya aykırılık iddiaları Dairemizce ciddi bulunarak, anılan kuralın Anayasanın 7. ve 123. maddelerine aykırı olduğu kanısına varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Anayasa'nın 152., 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesinin 2. fıkrası uyarınca, 4634 sayılı Şeker Kanunu'nun Geçici Madde 8'in iptali ve yürürlüğünün durdurulması için, Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasına 10.06.2005 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.""